

Pál apostolnak a rómabeliekhez írt levele

1.

1. Pál, Jézus Krisztusnak szolgája, elhívott apostol, elválasztva Isten evangéliomának hirdetésére.

Csel. 9,15., Csel. 13,2., Csel. 13,3., Gal. 1,15., 1 Kor. 1,1.

2. Melyet eleve megígért az ő prófétái által a szentírásokban,

1 Móz. 3,15., 1 Móz. 49,10., Ésa. 7,14., Ésa. 9,6., Ésa. 9,7., Ésa. 53,1., Ésa. 53,12.

3. Az ő Fia felől, a ki Dávid magvából lett test szerint,

Mát. 1,1., Mát. 1,16., Luk. 3,23., Luk. 3,31.

4. A ki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől,

Ján. 10,36., Csel. 13,33.

5. A ki által vettük a kegyelmet és az apostolságot a hitben való engedelmességnek okáért, minden pogányok között, az ő nevéért;

Eféz. 3,8.

6. Kik között vagytok ti is, Jézus Krisztusnak hivatalosai:

7. Mindeneknek, a kik Rómában vagytok, Isten szerelmeseinek, hivatalos szenteknek: Kegyelem néktek és béke Istenről, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól.

1 Kor. 1,2.

8. Először hálát adok az én Istenemnek a Jézus Krisztus által mindnyájatokért, hogy a ti hiteteknek az egész világon híre van;

Eféz. 5,20., 1 Thess. 1,2.

9. Mert bizonyosságom nékem az Isten, kinek lelkem szerint szolgálom az ő Fiának evangéliomában, hogy szüntelen emlékezem felőletek,

10. Imádkozásaimban mindenkor könyörögve, vajha egyszer már jó szerencsés út adódnék nékem Istennek akaratából, hogy hozzátok mehessek;

1 Thess. 3,10.

11. Mert kívánlak titeket látni, hogy valami lelki ajándékot közölhessek veletek a ti megerősítésetekre,

Róm. 15,23., Róm. 15,29.

12. Azaz, hogy együtt felbuzduljunk ti nálatok egymás hite által, a tiétek meg az enyém által.

2 Pét. 1,1.

13. Nem akarom pedig, hogy ne tudjátok atyámfiái, hogy én gyakran elvégeztem magamban, hogy elmegyek hozzátok (de mindez ideig megakadályoztattam), hogy köztetek is nyerjek valami lelki gyümölcsöt, mint a többi pogányok közt is.

Gal. 5,22.

14. Mind a görögöknek, mind a barbároknek, mind a bölcseknek, mind a tudatlanoknak köteles vagyok.

Kol. 1,28.

15. Azért a mi rajtam áll, kész vagyok néktek is, a kik Rómában vagytok, az evangéliomot hirdetni.

Csel. 28,31.

16. Mert nem szégyenlem a Krisztus evangéliomát; mert Istennek hatalma az minden hívőnek idvességére, zsidónak először meg görögnek.

2 Tim. 1,8., 1 Kor. 1,18., 1 Kor. 15,1., 1 Kor. 15,2.

17. Mert az Istennek igazsága jelentetik ki abban hitből hitbe, miképen meg van írva: Az igaz ember pedig hitből él.

18. Mert nyilván van az Istennek haragja mennyből, az embereknek minden hitelensége és hamissága ellen, kik az igazságot hamissággal feltartóztatják.

Zsolt. 5,5., Zsolt. 5,6., Róm. 1,21., Róm. 1,23., Róm. 1,25.

19. Mert a mi az Isten felől tudható nyilván van ő bennök; mert az Isten megjelentette nekik:

Csel. 14,17.

20. Mert a mi Istenben láthatatlan, tudniillik az ő örökké való hatalma és istensége, a világ teremtésétől fogva az ő alkotásaiból megértetve megláttatik; úgy, hogy ők menthetetlenek.

21. Mert bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem neki hálákat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatag szívök megsötétedett.

Eféz. 4,18.

22. Magaokat bölcseknek vallván, balgatagokká lettek;

1 Kor. 1,20.

23. És az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négylábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával.

5 Móz. 4,15., 5 Móz. 4,19.

24. Annakokáért adta is őket az Isten szívök kívánságaiban tisztátalanságra, hogy egymás testét megszeplőítsék;

Csel. 14,16.

25. Mint a kik az Isten igazságát hazugsággá változtatták, és a teremtett dolgokat tisztelték és szolgálták a teremtő helyett, a ki mind örökké áldott. Ámen.

Róm. 9,5.

26. Annakokáért adta őket az Isten tisztátalan indulatokra; mert az ő asszonynépek is elváltoztatták a természet folyását természetellenesre:

27. Hasonlóképen a férfiak is elhagyván az asszonynéppel való természetes éleést, egymásra gerjedtek bujaságukban, férfiak férfiakkal fertelmeskedvén, és az ő tévelygésöknek méltó jutalmát elvevén önmagokban.

3 Móz. 18,22., 3 Móz. 18,23., 1 Kor. 6,9.

28. És a miképen nem méltatták az Istent arra, hogy ismeretökben megtartsák, azonképen oda adták őket az Isten méltatlan gondolkozásra, hogy illetlen dolgokat cselekedjenek;

29. A kik teljesek minden hamissággal, paráznasággal, gonoszsággal, kapzsisággal, rosszasággal; ravkák, irigységgel, gyilkossággal, versengéssel, álnoksággal, rossz erkölcsessel;

30. Súsárlók, rágalmazók, istengyűlölők, dölyfösek, kevélyek, dicsekedők, rosszban mesterkedők, szüleiknek engedetlenek,

31. Balgatagok, összeférhetetlenek, szeretet nélkül valók, engesztelhetetlenek, irgalmatlanok.

32. Kik jóllehet az Isten végzését ismerik, hogy a kik ilyeneket cselekesznek, méltók a halálra, mégis nemcsak cselekszik azokat, hanem az akképen cselekvőkkel egyet is értenek.

Eféz. 5,3., Eféz. 5,5., 2 Tim. 3,2., 2 Tim. 3,5.

2.

1. Annakokáért menthetetlen vagy óh ember, bárki légy, a ki ítélsz: mert a miben más megítélsz, önmagadat kárhoztatod; mivel ugyanazokat míveled te, a ki ítélsz.

Mát. 7,2., Ján. 8,7., Róm. 14,10.

2. Tudjuk pedig, hogy az Istennek ítélete igazság szerint van azokon, a kik ilyeneket cselekesznek.

3. Vagy azt gondolod, óh ember, a ki megítéled azokat, a kik ilyeneket cselekesznek, és te is azokat cselekszed, hogy te elkerülöd az Istennek ítéletét?

4. Avagy megveted az ő jóságának, elnézésének és hosszútűrésének gazdagságát, nem tudván, hogy az Istennek jósága téged megtérésre indít?

2 Pét. 3,9., 2 Pét. 3,15.

5. De a te keménységed és meg nem tért szíved szerint gyűjtesz magadnak haragot a haragnak és az Isten igaz ítélete kijelentésének napjára.

6. A ki megfizet mindenkinek az ő cselekedetei szerint:

Jób. 34,11., Jób. 34,12., Zsolt. 62,13., Mat. 16,27., 2 Kor. 5,10.

7. Azoknak, a kik a jó cselekedetben való állhatatossággal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, örök élettel;

Mat. 25,34., Mat. 25,40.

8. Azoknak pedig, a kik versengők és a kik nem engednek az igazságnak, hanem engednek a hamisságnak, búsulással és haraggal.

2 Thess. 1,8., 2 Thess. 1,10.

9. Nyomorúság és ínség minden gonoszt cselekedő ember lelkének, zsidónak először meg görögnek;

10. Dicsőség pedig, tisztesség és békesség minden jót cselekedőnek, zsidónak először meg görögnek;

11. Mert nincsen Isten előtt személyválogatás.

12. Mert a kik törvény nélkül vétkeztek, a törvény nélkül vesznek is el: és a kik a törvény alatt vétkeztek, törvény által ítéltetnek meg,

13. (Mert nem azok igazak Isten előtt, a kik a törvényt hallgatják, hanem azok fognak megigazulni, a kik a törvényt betöltik.

Mát. 7,21.

14. Mert mikor a pogányok, a kiknek törvényök nincsen, természettől a törvény dolgait cselekszik, akkor ők, törvényök nem lévén önmagoknak törvényök:

15. Mint a kik megmutatják, hogy a törvény cselekedete be van írva az ő szívökbe, egyetemben bizonyoságot tévén arról az ő lelkiismeretök és gondolataik, a melyek egymást kölcsönösen vádolják vagy mentegetik.)

16. Azon a napon, melyen az Isten megítéli az emberek titkait az én evangéliomom szerint a Jézus Krisztus által.

Mát. 25,31., Mát. 25,46.

17. Ímé, te zsidónak neveztetel, és a törvényre támaszkodol, és Istennel dicsekedel.

18. És ismered az ő akaratát, és választást tudsz tenni azok között, a melyek különböznek attól, mivelhogy a törvényből megtanítottál;

Mik. 6,8., Fil. 1,10.

19. És azt hiszed magadról, hogy te a vakoknak vezetője, a sötétségben levőknek világossága,

Mát. 15,14.

20. A balgatagok tanítója, a kiskorúak mestere vagy, bírván a törvényben az ismeret és igazság formáját.

21. A ki azért mást tanítasz, magadat nem tanítod-é? a ki azt hirdeted, hogy ne lopj, lopsz-é?

Zsolt. 50,16., Zsolt. 50,21., Mát. 23,3., Mát. 23,4.

22. A ki azt mondod, ne paráználkodjál, paráználkodol-é? a ki utálad a bálványokat, szentségtörő vagy-é?

23. Ki a törvényben dicsekszel, a törvénynek megrontása által az Istent gyalázod-é?

24. Mert az Istennek neve miattatok káromoltatik a pogányok között, a mint meg van írva.

Ésa. 52,5.

25. Mert használ ugyan a körümetékedés, ha a törvényt megtartod; de ha a törvényt áthágod, a te körümetékedésed körümetéletlenségé lett.

26. Ha tehát a körümetéletlen pogány megtartja a törvénynek parancsolatait, az ő körümetéletlensége nem körümetékedésül tulajdonítottatik-é néki?

27. És a természettől fogva körümetéletlen ember, ha a törvényt megtartja, megítél téged, a ki a betű és körümetékedés mellett is a törvényeknek megrontója vagy.

2 Kor. 3,6.

28. Mert nem az a zsidó, a ki külsőképen az; sem nem az a körümetelés, a mi a testen külsőképen van:

Eféz. 2,11.

29. Hanem az a zsidó, a ki belsőképen az; és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körümetélése az igazi körümetékedés; a melynek dícsérete nem emberektől, hanem Istentől van.

5 Móz. 10,16., 5 Móz. 30,6., Kol. 2,11.

3.

1. Mi tekintetben különb hát a zsidó? vagy micsoda haszna van a körümetékedésnek?

2. Minden tekintetben sok. Mindenek előtt, hogy az Isten reájok bízta az ő beszédeit.

Róm. 9,4., Zsolt. 147,19., Zsolt. 147,20.

3. De hát hogy ha némelyek nem hittek? Vajjon azoknak hitetlensége nem teszi-é hiábavalóvá az Istennek hűségét?

Róm. 9,6., Róm. 11,29., 2 Tim. 2,13.

4. Távol legyen. Sőt inkább az Isten legyen igaz, minden ember pedig hazug, a mint meg van írva: Hogy igaznak ítéltessél a te beszédeidben, és győzedelmes légy, mikor vádolnak téged.

Zsolt. 116,11., Zsolt. 51,6.

5. Ha pedig a mi igazságtalanságunk az Istennek igazságát mutatja meg, mit mondjunk? Vajjon igazságtalan-é az Isten, hogy minket büntet? Emberi módon szólok.

Jób. 4,17., Jób. 4,18.

6. Távol legyen! Mert akkor mi módon ítéli meg az Isten a világot?

1 Móz. 18,25.

7. Mert ha az Istennek igazsága az én hazugságom által öregbült az ő dicsőségére, miért kárhoztattam még én is, mint bűnös?

8. Sőt inkább ne cselekedjük-e a rosszat, hogy abból jó származzék? - a mint minket rágalmaznak, és a mint némelyek mondogatják, hogy mi így beszélünk, a kiknek kárhoztatása igazságos.

9. Micsoda tehát? Különbek vagyunk-e? Semmiképen nem. Mert az elébb megmutattuk nyilván, hogy zsidók és görögök mindnyájan bűn alatt vannak;

Gal. 3,22.

10. A mint meg van írva, hogy nincsen csak egy igaz is;

Zsolt. 14,3., Zsolt. 53,2., Zsolt. 53,4.

11. Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent.

12. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs, a ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is.

13. Nyitott sír az ő torkuk; nyelvökkel álnokságot szólnak; áspis kígyó mérge van ajkaik alatt.

Zsolt. 5,10., Zsolt. 140,4.

14. Szájok telve átkozódással és keserűséggel.

Zsolt. 10,7.

15. Lábaik gyorsak a vérontásra.

Ésa. 59,7., Ésa. 59,8.

16. Útjaikon romlás és nyomorúság van.

17. És a békeségnek útját nem ismerik.

18. Nincs isteni félelem az ő szemök előtt.

Zsolt. 36,2.

19. Tudjuk pedig, hogy a mit a törvény mond, azoknak mondja, a kik a törvény alatt vannak; hogy minden száj bedugassék, és az egész világ Isten ítélete alá essék.

Gal. 3,10., Gal. 3,22.

20. Annakokáért a törvénynek cselekedeteiből egy test sem igazul meg ő előtte: mert a bűn ismerete a törvény által vagyon.

Gal. 2,16., Róm. 7,7.

21. Most pedig törvény nélkül jelent meg az Istennek igazsága, a melyről tanúbizonyságot tesznek a törvény és a próféták;

Róm. 1,17., Csel. 10,43.

22. Istennek igazsága pedig a Jézus Krisztusban való hit által mindazokhoz és mindazoknak, a kik hisznek. Mert nincs különbség,

Gal. 3,28.

23. Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.

24. Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által,

Róm. 5,1., Eféz. 2,8.

25. Kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt,

1 Ján. 2,2.

26. Az Isten hosszútűrésénél fogva, az ő igazságának megbizonyítására, a mostani időben, hogy igaz legyen Ő és megigazítsa azt, a ki a Jézus hitéből való.

27. Hol van tehát a dicsekedés? Kirekesztett. Mely törvény által? A cselekedeteké által? Nem; hanem a hit törvénye által.

Róm. 4,2., 1 Kor. 1,29., 1 Kor. 1,31., Eféz. 2,9.

28. Azt tartjuk tehát, hogy az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül.

Gal. 2,16.

29. Avagy Isten csak a zsidóké-e? Avagy nem a pogányoké is? Bizony a pogányoké is.

Ésa. 49,6., Eféz. 4,5.

30. Mivelhogy egy az Isten, a ki megtisztítja a zsidót hitből és a pogányt hit által.

Róm. 4,11., Róm. 4,12., Gal. 3,8.

31. A törvényt tehát hiábavalóvá tesszük-e a hit által? Távol legyen! Sőt inkább a törvényt megerősítjük.

Gal. 3,24.

4.

1. Mit mondunk tehát, hogy Ábrahám a mi atyánk nyert volna test szerint?

2. Mert ha Ábrahám cselekedetekből igazult meg, van mivel dicsekedjék, de nem az Isten előtt.

3. Mert mit mond az írás: Hitt pedig Ábrahám az Istennek, és tulajdonították az ő néki igazságul.

1 Móz. 15,6., Gal. 3,6.

4. Annak pedig, a ki munkálkodik, a jutalom nem tulajdonítatik kegyelemből, hanem tartozás szerint;

Mát. 20,7., Mát. 20,14.

5. Ellenben annak, a ki nem munkálkodik, hanem hisz abban, a ki az istentelent megigazítja, az ő hite tulajdonítatik igazságul.

Róm. 3,28.

6. A mint Dávid is boldognak mondja azt az embert, a kinek az Isten igazságot tulajdonít cselekedetek nélkül.

7. Boldogok, a kiknek megbocsáttattak az ő hamisságaik, és a kiknek elfedeztettek az ő bűneik.

Zsolt. 32,1., Zsolt. 32,2.

8. Boldog ember az, a kinek az Úr bűnt nem tulajdonít.

9. Ez a boldogság tehát a zsidónak, vagy a pogánynak is tulajdonítatik-é? Mert azt mondjuk, hogy Ábrahámnak a hit tulajdonították igazságul.

10. Miképen tulajdonították tehát? Körülmetélt vagy körülmetéletlen állapotában? Nem körülmetélt, hanem körülmetéletlen állapotában.

11. És a körülmetéltetés jegyét körülmetéletlenségben tanúsított hite igazságának pecsétjével nyerte: hogy atya legyen mindazoknak, a kik körülmetéletlen létükre hisznek, hogy azoknak is tulajdoníttassék az igazság;

1 Móz. 17,10., 1 Móz. 17,11., Gal. 3,7.

12. És hogy atya legyen a körülmetélteknek is, azoknak, a kik nemcsak körülmetélkednek, hanem követik is a mi atyánknak Ábrahámnak körülmetéletlenségében tanúsított hitének nyomdokait.

13. Mert nem a törvény által adatott az ígéret Ábrahámnak, vagy az ő magvának, hogy e világnak örököse lesz, hanem a hitnek igazsága által.

1 Móz. 22,17., 1 Móz. 22,18.

14. Mert ha azok az örökösök, kik a törvényből valók, hiábavalóvá lett a hit, és haszontalanná az ígéret:

Gal. 3,18.

15. Mert a törvény haragot nemz: a hol pedig nincsen törvény, ott törvény ellen való cselekedet sincsen.

16. Azért hitből, hogy kegyelemből legyen; hogy erős legyen az ígéret az egész magnak; nemcsak a törvényből valónak, hanem az Ábrahám hitéből valónak is, a ki mindnyájunknak atyánk

17. (A mint meg van írva, hogy sok nép atyjává tettelek téged) az előtt, az Isten előtt, a kiben hitt, a ki a holtakat megeleveníti, és azokat, a melyek nincsenek, előszólítja mint meglevőket.

1 Móz. 17,4., 1 Móz. 17,5.

18. A ki reménység ellenére reménykedve hitte, hogy sok népnek atyjává lesz, a szerint, a mint megmondott: Így leszen a te magod.

1 Móz. 15,5.

19. És hitében erős lévén, nem gondolt az ő már elhalt testére, mintegy százesztendőss lévén, sem Sárának elhalt méhére;

1 Móz. 17,17.

20. Az Istennek ígéretében sem kételkedett hitetlenséggel, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adván az Istennek,

21. És teljesen elhitte, hogy a mit ő ígért, meg is cselekedheti.

22. Azért is tulajdonították néki igazságul.

23. De nemcsak ő érette iratott meg, hogy tulajdonították néki igazságul,

24. Hanem mi érettünk is, a kiknek majd tulajdonítatik, azoknak tudniillik, a kik hisznek Abban, a ki feltámasztotta a mi Urunkat a Jézust a halálból,

Csel. 2,24.

25. Ki a mi bűneinkért halálra adatott, és feltámasztott a mi megigazulásunkért.

Ésa. 53,5., 1 Kor. 15,17.

5.

1. Megigazulván azért hit által, békességünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által,
2. A ki által van a menetelünk is hitben ahhoz a kegyelemhez, a melyben állunk; és dicsekedünk az Isten dicsőségének reménységében.

Ján. 14,6., Eféz. 2,18.

3. Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk a háborúságokban is, tudván, hogy a háborúság békességes tűrést nemz,

Jak. 1,2., Jak. 1,4.

4. A békességes tűrés pedig próbatételt, a próbatétel pedig reménységet,

5. A reménység pedig nem szégyenít meg; mert az Istennek szerelme kitöltetett a mi szívünkbe a Szent Lélek által, ki adatott nekünk.

1 Ján. 4,16.

6. Mert Krisztus, mikor még erőtelenek valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért.

Gal. 4,4., Gal. 4,5., Eféz. 2,1., Eféz. 2,5.

7. Bizonyára igazért is alig hal meg valaki; ám a jóért talán csak meg merne halni valaki.

8. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.

1 Pét. 3,18.

9. Minekutána azért most megigazultunk az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk a harag ellen ő általa.

10. Mert ha, mikor ellenségei voltunk, megbékéltünk Istennel az ő Fiának halála által, sokkal inkább megtartatunk az ő élete által minekutána megbékéltünk vele.

2 Kor. 5,18.

11. Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk is az Istenben a mi Urunk Jézus Krisztus által, a ki által most a megbékélést nyertük.

12. Annakokáért, miképen egy ember által jött be a világra a bűn és a bűn által a halál, és akképen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenek vétkeztek;

1 Móz. 3,6., 1 Móz. 3,16.

13. Mert a törvényig vala bűn a világon; a bűn azonban nem számíttatik be, ha nincsen törvény.

14. Úgyde a halál uralkodott Ádámtól Mózesig azokon is, a kik nem az Ádám esetének hasonlatossága szerint vétkeztek, a ki ama következőnek kiábrázolása vala.

15. De a kegyelmi ajándék nem úgy van, mint a bűneset; mert ha amaz egynek esete miatt sokan haltak meg, az Isten kegyelme és a kegyelemből való ajándék, mely az egy ember Jézus Krisztusé, sokkal inkább elhatott sokakra.

16. És az ajándék sem úgy van, mint egy vétkező által; mert az ítélet egyből lett kárhozottá, az ajándék pedig sok bűnből van igazulásra.

17. Mert ha az egynek bűnesete miatt uralkodott a halál az egy által: sokkal inkább az életben uralkodnak az egy Jézus Krisztus által azok, kik a kegyelemnek és az igazság ajándékának bővölködésében részesültek.

18. Bizonyára azért, miképen egynek bűnesete által minden emberre elhatott a kárhozat: azonképen egynek igazsága által minden emberre elhatott az életnek megigazulása.

19. Mert miképen egy embernek engedetlensége által sokan bűnösökké lettek: azonképen egynek engedelmissége által sokan igazakká lesznek.

20. A törvény pedig bejött, hogy a bűn megnövekedjék; de a hol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővölködik:

Gal. 3,19.

21. Hogy miképen uralkodott a bűn a halálra, azonképen a kegyelem is uralkodjék igazság által az örök életre a mi Urunk Jézus Krisztus által.

1 Kor. 15,22.

6.

1. Mit mondunk tehát? Megmaradjunk-e a bűnben, hogy a kegyelem annál nagyobb legyen?

2. Távol legyen: a kik meghaltunk a bűnnek, mimódon élnénk még abban?

3. Avagy nem tudjátok-é, hogy a kik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg?

Gal. 3,27., Kol. 2,12.

4. Eltemettünk azért ő vele együtt a keresztség által a halálba: hogy miképpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképen mi is új életben járjunk.

Kol. 2,12., Eféz. 4,22., Eféz. 4,24.

5. Mert ha az ő halálának hasonlatossága szerint vele egygyé lettünk, bizonyára feltámasztásáé szerint is azok leszünk.

Róm. 8,11.

6. Tudván azt, hogy a mi ó emberünk ő vele megfeszítettett, hogy megerőtelenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek:

Gal. 5,24.

7. Mert a ki meghalt, felszabadult a bűn alól.

1 Pét. 4,1., 1 Pét. 4,2.

8. Hogyha pedig meghaltunk Krisztussal, hiszszük, hogy élünk is ő vele.

2 Tim. 2,11.

9. Tudván, hogy Krisztus, a ki feltámadott a halálból, többé meg nem hal; a halál többé rajta nem uralkodik,

10. Mert hogy meghalt, a bűnnek halt meg egyszer; hogy pedig él, az Istennek él.

Zsid. 7,27.

11. Ezenképen gondoljátok ti is, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek az Istennek a mi Urunk Jézus Krisztusban.

1 Pét. 2,24.

12. Ne uralkodjék tehát a bűn a ti halandó testetekben, hogy engedjete néki az ő kívánságaiban:

1 Kor. 9,27., Gal. 5,16., Gal. 5,19., Gal. 5,21.

13. Se ne szánjátok oda a ti tagjaitokat hamisságnak fegyvereiül a bűnnek; hanem szánjátok oda magatokat az Istennek, mint a kik a halálból életre keltetek, és a ti tagjaitokat igazságnak fegyvereiül az Istennek.

1 Pét. 4,2., 1 Pét. 4,3.

14. Mert a bűn ti rajtatok nem uralkodik; mert nem vagytok törvény alatt, hanem kegyelem alatt.

15. Mit is tehát? Vétkezzünk-é mivelhogy nem vagyunk törvény alatt, hanem kegyelem alatt? Távol legyen.

16. Avagy nem tudjátok, hogy a kinek oda szánjátok magatokat szolgálakul az engedelmességre, annak vagytok szolgálói, a kinek engedelmeskedtek: vagy a bűnnek halálra, vagy az engedelmességnek igazságra?

Ján. 8,34.

17. De hála az Istennek, hogy jóllehet a bűn szolgálói voltatok, de szívetek szerint engedelmeskedtek a tudomány azon alakjának, a melyre adattatok.

18. Felszabadulván pedig a bűn alól, az igazságnak szolgálóivá lettetek.

1 Pét. 2,16., 1 Pét. 2,17.

19. Emberi módon szólok a ti testeteknek erőtlensége miatt. Mert a miképen oda szántátok a ti tagjaitokat a tisztátalanságnak és a hamisságnak szolgálóivá a hamisságra: azonképen szánjátok oda most a ti tagjaitokat szolgálóivá az igazságnak a megszenteltetésre.

1 Pét. 4,3.

20. Mert mikor a bűn szolgálói valátok, az igazságtól szabadok valátok.

21. Micsoda gyümölcsöt vettétek azért akkor azoknak, a miket most szégyenletek? mert azoknak a vége halál.

Róm. 5,12.

22. Most pedig, minekutána felszabadultatok a bűn alól, szolgálóivá lettetek pedig az Istennek: megvan a gyümölcsötök a megszenteltetésre, a vége pedig örök élet.

23. Mert a bűn zsoldja halál; az Isten kegyelmi ajándéka pedig örök élet a mi Urunk Krisztus Jézusban.

1 Móz. 2,17.

7.

1. Avagy nem tudjátok-é atyámfiai, mert törvényismerőkhöz szólok, hogy a törvény uralkodik az emberen, a míg él?

2. Mert a férjes asszony, míg él a férj, ehhez van kötve törvény szerint, de ha meghal a férj, felszabadul az asszony a férj törvénye alól.

1 Kor. 7,10., 1 Kor. 7,39.

3. Azért tehát az ő férjének életében paráznának mondatik, ha más férfihoz megy; ha azonban meghal a férje, szabadabbá lesz a törvénytől, úgy hogy nem lesz parázna, ha más férfihoz megy.

Mát. 19,9.

4. Azért atyámfiai, ti is meghaltatok a törvénynek a Krisztus teste által, hogy legyetek máséi, azéi, a ki a halálból feltámasztatott, hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek.

Gal. 2,19., Gal. 2,20.

5. Mert mikor a testben voltunk, a bűnök indulatai a törvény által dolgoztak a mi tagjainkban, hogy gyümölcsözzenek a halálnak;

Róm. 6,21.

6. Most pedig megszabadultunk a törvénytől, minekutána meghaltunk arra nézve, a mely által lekötve tartattunk; hogy szolgáljunk a léleknek újságában és nem a betű óságában.

Róm. 6,2.

7. Mít mondunk tehát? A törvény bűn-é? Távol legyen: sőt inkább a bűnt nem ismertem, hanem csak a törvény által; mert a kívánságról sem tudtam volna, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánjad.

2 Móz. 20,17.

8. De a bűn alkalmat vévén, a parancsolat által nemzett bennem minden kívánságot; mert törvény nélkül holt a bűn.

9. Én pedig éltem régen a törvény nélkül: de ama parancsolatnak eljövételével felelevenedék a bűn,

10. Én pedig meghalék; és úgy találtaték, hogy az a parancsolat, mely életre való, nékem halálomra van.

3 Móz. 18,5., Ezék. 20,11., Ezék. 20,13.

11. Mert a bűn alkalmat vévén, ama parancsolat által megcsalt engem, és megölt általa.

12. Azért ám a törvény szent, és a parancsolat szent és igaz és jó.

1 Tim. 1,8.

13. Tehát a jó nékem halálom lett-é? Távol legyen: sőt inkább a bűn az, hogy megtessék a bűn, mely a jó által nékem halált szerez, hogy felette igen bűnös legyen a bűn a parancsolat által.

14. Mert tudjuk, hogy a törvény lelki; de én testi vagyok, a bűn alá rekesztve.

Róm. 8,3.

15. Mert a mit cselekeszem, nem ismerem: mert nem azt mívelem, a mit akarok, hanem a mit gyűlölök, azt cselekeszem.

16. Ha pedig azt cselekszem, a mit nem akarok, megegyezem a törvénnyel, hogy jó.

17. Most azért már nem én cselekszem azt, hanem a bennem lakozó bűn.

18. Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom.

1 Móz. 6,5., 1 Móz. 8,21., Zsolt. 51,7.

19. Mert nem a jót cselekeszem, melyet akarok; hanem a gonoszt cselekeszem, melyet nem akarok.

20. Ha pedig én azt cselekeszem, a mit nem akarok, nem én mívelem már azt, hanem a bennem lakozó bűn.

Róm. 7,17.

21. Megtalálom azért magamban, ki a jót akarom cselekedni, ezt a törvényt, hogy a bűn megvan bennem.

Jób. 14,4., Zsolt. 51,7.

22. Mert gyönyörködöm az Isten törvényében a belső ember szerint;

23. De látok egy másik törvényt az én tagjaimban, mely ellenkezik az elmém törvényével, és engem rabul ad a bűn törvényének, mely van az én tagjaimban.

Gal. 5,17.

24. Óh én nyomorult ember! Kicsoda szabadít meg engem e halálnak testéből?

25. Hálát adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Azért jóllehet én az elmémmel az Isten törvényének, de testemmel a bűn törvényének szolgállok.

8.

1. Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, a kik Krisztus Jézusban vannak, kik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint.

Gal. 3,13., Gal. 5,24., Róm. 7,22.

2. Mert a Jézus Krisztusban való élet lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől.

3. Mert a mi a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtlén vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhóztatá a bűnt a testben.
2 Kor. 5,21.
4. Hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint.
5 Móz. 27,26.
5. Mert a test szerint valók a test dolgaira gondolnak; a Lélek szerint valók pedig a Lélek dolgaira.
6. Mert a testnek gondolata halál; a Lélek gondolata pedig élet és békeség.
Gal. 6,8.
7. Mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen; minthogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is teheti.
Jak. 4,4.
8. A kik pedig testben vannak, nem lehetnek kedvesek Isten előtt.
9. De ti nem vagytok testben, hanem lélekben, ha ugyan az Isten Lelke lakik bennetek. A kiből pedig nincs a Krisztus Lelke, az nem az övé.
1 Kor. 3,16.
10. Hogyha pedig Krisztus ti bennetek van, jóllehet a test holt a bűn miatt, a lélek ellenben élet az igazságért.
11. De ha Annak a Lelke lakik bennetek, a ki feltámasztotta Jézust a halálból, ugyanaz, a ki feltámasztotta a Krisztus Jézust a halálból, megeleveníti a ti halandó testeiteket is az ő ti bennetek lakozó Lelke által.
Csel. 2,24., 1 Kor. 15,51., 1 Kor. 15,54.
12. Annakokáért atyámfiai, nem vagyunk adósok a testnek, hogy test szerint éljünk:
Gal. 5,24., Róm. 6,7., Róm. 6,18.
13. Mert, ha test szerint éltek, meghaltok; de ha a test cselekedeteit a lélekkel megöldököltétek, éltek.
Gal. 5,19., Gal. 5,21.
14. Mert a kiket Isten Lelke vezérel, azok Istennek fiai.
15. Mert nem kaptátok szolgaság lelkét ismét a félelemre, hanem a fiúságnak Lelkét kaptátok, a ki által kiáltjuk: Abbá, Atyám!
2 Tim. 1,7., Gal. 4,5., Gal. 4,6.
16. Ez a Lélek bizonyosságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.
Eféz. 1,13., Eféz. 1,14.
17. Ha pedig gyermekek, örökösök is; örökösei Istennek, örököstársai pedig Krisztusnak; ha ugyan vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt is dicsőüljünk meg.
Tit. 3,7., Jel. 3,21.
18. Mert azt tartom, hogy a miket most szenvedünk, nem hasonlíthatók ahhoz a dicsőséghez, mely nekünk megjelentetik.
2 Kor. 4,17.
19. Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését.
1 Ján. 3,2.
20. Mert a teremtett világ hiábavalóság alá vettetett, nem önként, hanem azért, a ki az alá vetette.
1 Móz. 3,17., 1 Móz. 3,18.
21. Azzal a reménységgel, hogy maga a teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságától az Isten fiai dicsőségének szabadságára.
Luk. 21,28.
22. Mert tudjuk, hogy az egész teremtett világ egyetemben fohászcodik és nyög mind idáig.
23. Nemcsak ez pedig, hanem magok a Lélek zsengejének birtokosai, mi magunk is fohászcodunk magunkban, várván a fiúságot, a mi testünknek megváltását.
2 Kor. 5,2., 2 Kor. 5,4.
24. Mert reménységben tartattunk meg; a reménység pedig, ha láttatik, nem reménység; mert a mit lát valaki, miért reményli is azt?
25. Ha pedig, a mit nem látunk, azt reméljük, békeséges tűréssel várjuk.
26. Hasonlatosképen pedig a Lélek is segítségére van a mi erőtelenségünknek. Mert azt, a mit kérnünk kell, a mint kellene, nem tudjuk; de maga a Lélek esedezik mi érettünk kimondhatatlan fohászcodásokkal.
Zak. 12,10.
27. A ki pedig a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten szerint esedezik a szentekért.

Zsolt. 7,10.

28. Tudjuk pedig, hogy azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak.

29. Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsőszülött sok atyafi között.

Eféz. 1,5., Eféz. 1,11., Kol. 1,18.

30. A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.

31. Mit mondunk azért ezekre? Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk?

32. A ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?

Ján. 3,16.

33. Kicsoda vádolja az Isten választottait? Isten az, a ki megigazít;

Ésa. 50,8., Ésa. 50,9.

34. Kicsoda az, a ki kárhoztat? Krisztus az, a ki meghalt, sőt a ki fel is támadott, a ki az Isten jobbán van, a ki esedezik is érettünk:

Zsid. 1,3., Zsid. 7,25.

35. Kicsoda szakaszt el minket a Krisztus szerelmétől? nyomorúság vagy szorongattatás, vagy üldözés, vagy éhség, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver-é?

Csel. 20,24.

36. A mint megvan írva, hogy: Te éretted gyilkoltatunk minden napon; olybá tekintenek mint vágó juhokat.

Zsolt. 44,23.

37. De mindezekben felettébb diadalmaskodunk, Az által, a ki minket szeretett,

Fil. 4,13.

38. Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők,

39. Sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.

9.

1. Igazságot szólok Krisztusban, nem hazudok, lelkiismeretem velem együtt tesz bizonytságot a Szent Lélek által,

2. Hogy nagy az én szomorúságom és szüntelen való az én szívemnek fájdalma;

3. Mert kívánnám, hogy én magam átok legyek, elszakasztva a Krisztustól az én atyámfiáiért, a kik rokonaim test szerint;

4. A kik izráeliták, a kiké a fiúság és a dicsőség és a szövetségek, meg a törvényadás és az isteni tisztelet és az ígéret;

2 Móz. 4,22., 5 Móz. 7,6., Zsolt. 147,19.

5. A kiké az atyák, és a kik közül való test szerint a Krisztus, a ki mindeneknek felette örökké áldandó Isten. Ámen.

Luk. 3,23., Ján. 1,1., Zsid. 1,8., Zsid. 1,9.

6. Nem lehet pedig, hogy meghíúsult legyen az Isten beszéde. Mert nem mindnyájan izráeliták azok, kik Izráeltől valók;

4 Móz. 23,19.

7. Sem nem mindnyájan fiak, kik az Ábrahám magvából valók; hanem: Izsákban neveztetik néked a te magod.

1 Móz. 21,12.

8. Azaz, nem a testnek fiai az Isten fiai; hanem az ígélet fiait tekinti magul.

Gal. 4,28.

9. Mert ígéletnek beszéde ez: Ez idő tájban eljövök, és Sárának fia lesz.

1 Móz. 18,10.

10. Nemcsak pedig, hanem Rebeka is, ki egytől fogant méhében, Izsáktól a mi atyánktól:

- 1 Móz. 25,21., 1 Móz. 25,22.*
11. Mert mikor még meg sem születtek, sem semmi jót vagy gonoszt nem cselekedtek, hogy az Istennek kiválasztás szerint való végzése megmaradjon, nem cselekedetekből, hanem az elhívótól,
2 Tim. 1,9.
12. Megmondattott néki, hogy: A nagyobbik szolgál a kisebbiknek.
1 Móz. 25,23.
13. Miképen meg van írva: Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.
Malak. 1,2.
14. Mit mondunk tehát: Vajjon nem igazságtalanság-é ez az Istentől? Távol legyen!
5 Móz. 32,4., Jób. 8,3.
15. Mert Mózesnek ezt mondja: Könyörülök azon, a kin könyörülök, és kegyelmezek annak, a kinek kegyelmezek.
2 Móz. 33,19.
16. Annakokáért tehát nem azé, a ki akarja, sem nem azé, a ki fut, hanem a könyörülő Istené.
17. Mert azt mondja az írás a Faraónak, hogy: Azért támasztottalak téged, hogy megmutassam benned az én hatalmamot, és hogy hirdessék az én nevemet az egész földön.
2 Móz. 9,16.
18. Annakokáért a kin akar könyörül, a kit pedig akar, megkeményít.
19. Mondod azért nékem: Miért fedd hát engem? Hiszen az ő akaratának kicsoda áll ellene?
Péld. 21,30.
20. Sőt inkább kicsoda vagy te óh ember, hogy versengsz az Istennel? Avagy mondja-é a készítmény a készítőnek: Miért csináltál engem így?
Ésa. 45,9., Jer. 18,6.
21. Avagy nincsen-é a fazekasnak hatalma az agyagon, hogy ugyanazon gyuradékból némely edényt tisztességre, némelyt pedig becstelenségre csináljon?
22. Ha pedig az Isten az ő haragját megmutatni és hatalmát megismertetni kívánván, nagy békességes túréssal elszenvedte a harag edényeit, melyek veszedelemre készítették,
23. És hogy megismertesse az ő dicsőségének gazdagságát az irgalom edényein, melyeket eleve elkészített a dicsőségre, mit szólhatsz ellene?
Kol. 1,26., Kol. 1,27.
24. A kívül el is hívott minket nemcsak a zsidók, hanem a pogányok közül is,
25. A mint Hóseásnál is mondja: Hívom a nem én népemét én népemnek; és a nem szeretett szeretettnek.
Hós. 2,22.
26. És léssen, hogy azon a helyen, a hol ez mondatott nékik: Ti nem vagytok az én népem, ott az élő Isten fiainak fognak hívatni.
Hós. 1,10.
27. Éσαιás pedig ezt kiáltja Izráel felől: Ha Izráel fiainak száma annyi volna is, mint a tenger fövénye, a maradék tartatik meg.
Ésa. 10,22., Ésa. 10,23.
28. Mert a dolgot bevégezi és rövidre metszi igazságban; mivel rövidesen végez az Úr a földön.
29. És a mint Éσαιás megmondotta: Ha a Seregeknek Ura nem hagyott volna nekünk magot, olyanokká lettünk volna, mint Sodoma, és Gomorához volnánk hasonlók.
Ésa. 1,9., 1 Móz. 19,24.
30. Mit mondunk hát? Azt, hogy a pogányok, a kik az igazságot nem követték, az igazságot elnyerték, még pedig a hitből való igazságot;
Eféz. 2,1., Eféz. 2,3.
31. Izráel ellenben, mely az igazság törvényét követte, nem jutott el az igazság törvényére.
32. Miért? Azért, mert nem hitből keresték, hanem mintha a törvény cselekedeteiből volna. Mert beleütköztek a beleütközés kövébe,
Luk. 2,34., 1 Kor. 1,23.
33. A mint meg van írva: Ímé beleütközés követ és megbotránkozás szikláját teszem Sionba; és a ki hisz benne, nem szégyenül meg.
Ésa. 28,16.

10.

1. Atyámfiak, szívem szerint kívánom és Istentől könyörgöm az Izráel idvességét.
2. Mert bizonysgot teszek felölök, hogy Isten iránt való buzgóság van bennök, de nem megismerés szerint.
Kol. 4,13., Csel. 22,3.
3. Mert az Isten igazságát nem ismervén, és az ő tulajdon igazságukat igyekezték érvényesíteni, az Isten igazságának nem engedelmessékedtek.
Róm. 9,30., Róm. 9,31.
4. Mert a törvény vége Krisztus minden hívőnek igazságára.
Gal. 3,24., Ján. 3,16., Ján. 3,18.
5. Mert Mózes a törvényből való igazságról azt írja, hogy a ki azokat cselekeszi, él azok által.
3 Móz. 18,5., Ezék. 20,11.
6. A hitből való igazság pedig így szól: Ne mondd a te szívedben: Kicsoda megy föl a mennybe? (azaz, hogy Krisztus aláhozza;)
5 Móz. 30,12., 5 Móz. 30,13.
7. Avagy: Kicsoda száll le a mélységbe? (azaz, hogy Krisztust a halálból felhozza.)
8. De mit mond? Közel hozzád a beszéd, a szádban és a szívedben van: azaz a hit beszéde, a melyet mi hirdetünk.
5 Móz. 30,14.
9. Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol.
Mát. 10,32.
10. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.
Zsolt. 116,10.
11. Mert azt mondja az írás: Valaki hisz ő benne, meg nem szégyenül.
Ésa. 28,16., Zsolt. 25,3.
12. Mert nincs különbség zsidó meg görög között; mert ugyanaz az Ura mindeneknek, a ki kegyelemben gazdag mindenekhez, a kik őt segítségül hívják.
Csel. 10,34., Csel. 10,35.
13. Mert minden, a ki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik.
Jóel. 2,32., Csel. 2,21.
14. Mimódon hívják azért segítségül azt, a kiben nem hisznek? Mimódon hisznek pedig abban, a ki felől nem hallottak? Mimódon hallanának pedig prédikáló nélkül?
15. Mimódon prédikálnak pedig, ha el nem küldetnek? A miképen meg van írva: Mely szépek a békesség hirdetőknél lábai, a kik jókat hirdetnek!
Ésa. 52,7.
16. De nem mindenek engedelmessékedtek az evangéliomnak. Mert Ésaías azt mondja: Uram! Kicsoda hitt a mi beszédünknek?
Ésa. 53,1.
17. Azért a hit hallásból van, a hallás pedig Isten ígéje által.
18. De mondom: Avagy nem hallották-é? Sőt inkább az egész földre elhatott az ő hangjok, és a lakó föld véghatáráig az ő beszédök.
Zsolt. 19,5.
19. De mondom: Avagy nem ismerte-é Izráel? Először Mózes mondja: Én titeket felingereltek egy nem néppel, értelmetlen néppel haragítalak meg titeket.
5 Móz. 32,21.
20. Ésaías pedig bátorságosan ezt mondja: Megtaláltak azok, a kik engem nem keresnek; nyilvánvaló lettem azoknak, a kik felőlem nem kérdezősködtek.
Ésa. 65,1.
21. Az Izráelről pedig ezt mondja: Egész napon kiterjesztettem kezeimet az engedetlenkedő és ellenmondó néphez.
Ésa. 65,2.

11.

1. Mondom tehát: Avagy elvette-é Isten az ő népét? Távol legyen; mert én is izráelita vagyok, az Ábrahám magvából, Benjámin nemzetségéből való.

Fil. 3,5.

2. Nem vetette el Isten az ő népét, melyet eleve ismert. Avagy nem tudjátok-é mit mond az írás Illésről? a mint könyörög Istenhez Izráel ellen, mondván:

3. Uram, a te prófétáidat megölték, és a tel oltáraidat lerombolták; és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek.

1 Kir. 19,10., 1 Kir. 19,18.

4. De mit mond néki az isteni felelet? Meghagytam magamnak hétezer embert, a kik nem hajtottak térdet a Baálnak.

5. Ekképen azért most is van maradék a kegyelemből való választás szerint.

6. Hogyha pedig kegyelemből, akkor nem cselekedetekből: különben a kegyelem nem volna többé kegyelem. Hogyha pedig cselekedetekből, akkor nem kegyelemből: különben a cselekedet nem volna többé cselekedet.

7. Micsoda tehát? A mit Izráel keres, azt nem nyerte meg: a választottak ellenben megnyerték, a többiek pedig megkeményítették:

8. A mint meg van írva: Az Isten kábultság lelkét adta nekik; szemeket, hogy ne lássanak, füleket, hogy ne halljanak, mind e mai napig.

Ésa. 6,9., Ésa. 6,10., Mát. 13,13., Mát. 13,15.

9. Dávid is ezt mondja: Legyen az ő asztaluk törre, hálóvá, botránkozássá és megtorlássá.

Zsolt. 69,23., Zsolt. 69,24.

10. Sötétüljenek meg az ő szemeik, hogy ne lássanak, és az ő hátokat mindenkorra görbítsd meg.

11. Annakokáért mondom: Avagy azért botlottak-é meg, hogy elessenek? Távol legyen; hanem az ő esetük folytán lett az idvesség a pogányoké, hogy ők felingereltessenek.

Csel. 13,46., 5 Móz. 32,21.

12. Ha pedig az ő esetök világnak gazdagsága, és az ő veszteségök pogányok gazdagsága, mennyivel inkább az ő teljességök?

13. Mert néktek mondom a pogányoknak, a mennyiben hát én pogányok apostola vagyok, a szolgálatomat dicsőítem,

Csel. 9,15., Gal. 2,7., Gal. 2,8.

14. Ha ugyan felingerelhetném az én atyámfiat, és megtarthatnék közülök némelyeket.

1 Tim. 4,16.

15. Mert ha az ő elvettetésök a világnak megbékélése, micsoda lesz a felvételök hanemha élet a halálból?

16. Ha pedig a zsenge szent, akkor a tézta is; és ha a gyökér szent, az ágai is azok.

17. Ha pedig némely ágak kitörettek, te pedig vadolajfa létedre beoltattál azok közé, és részese lettél az olajfa gyökerének és zsírjának;

Jer. 11,16., Jer. 11,17.

18. Ne kevélykedjél az ágak ellenében: ha pedig kevélykedel, nem te hordozod a gyökeret, hanem a gyökér téged.

19. Azt mondd azért: Kitörettek az ágak, hogy én oltassam be.

20. Úgy van; hitelenség miatt törettek ki, te pedig hit által állasz; fel ne fuvalkodjál, hanem félj;

21. Mert ha az Isten a természet szerint való ágaknak nem kedvezett, majd néked sem kedvez.

2 Pét. 2,4., 2 Pét. 2,5.

22. Tekintsd meg azért az Istennek kegyességét és keménységét: azok iránt a kik elestek, keménységét; irántad pedig a kegyességét, ha megmaradsz a kegyességben; különben te is kivágotol.

Ján. 15,2.

23. Sőt azok is, ha meg nem maradnak a hitelenségben, beoltatnak; mert az Isten ismét beolthatja őket.

2 Kor. 3,16.

24. Mert ha te a természet szerint való vadolajfából kivágotatál, és természet ellenére beoltattál a szelid olajfába: mennyivel inkább beoltatnak ezek a természet szerint való az ő saját olajfájokba.

Jer. 11,16.

25. Mert nem akarom, hogy ne tudjátok atyámfiat ezt a titkot, hogy magatokat el ne higyjétek, hogy a megkeményedés Izráelre nézve csak részben történt, a meddig a pogányok teljessége bemegegyen.

Mik. 5,3., Mik. 5,4., Luk. 21,24.

26. És így az egész Izráel megtartatik, a mint meg van írva: Eljő Sionból a Szabadító, és elfordítja Jákóbtól a gonoszságokat:

Ésa. 59,20.

27. És ez nékik az én szövetségem, midőn eltörlöm az ő bűneiket.

Jer. 31,31., Jer. 31,34.

28. Az evangéliomra nézve ugyan ellenségek ti érettetek; de a választásra nézve szerelmetesek az atyáért.

29. Mert megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az ő elhívása.

2 Tim. 2,13.

30. Mert miképen ti egykor engedetlenkedtetek az Istennek, most pedig irgalmasságot nyertetek az ő engedetlenségök miatt:

31. Azonképen ők is most engedetlenkedtek, hogy a ti irgalmasságba jutásotok folytán ők is irgalmasságot nyerjenek;

32. Mert az Isten mindeneket engedetlenség alá rekesztett, hogy mindeneken könyörüljön.

Gal. 3,22.

33. Óh Isten gazdagságának, bölcseségének és tudományának mélysége! Mely igen kikutathatatlanok az ő ítéletei s kinyomozhatatlanok az ő útai!

34. Mert kicsoda ismerte meg az Úr értelmét? vagy kicsoda volt néki tanácsosa?

Ésa. 40,13., Jób. 11,17.

35. Avagy kicsoda adott előbb néki, hogy annak visszafizesse azt?

Jób. 41,11.

36. Mert ő tőle, ő általa és ő reá nézve vannak mindenek. Övé a dicsőség mindörökké. Ámen.

12.

1. Kérlek azért titeket atyámfiak az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket.

Róm. 6,13.

2. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.

Eféz. 4,23., 1 Thess. 4,3.

3. Mert a nékem adott kegyelem által mondom mindenkinek közöttetek, hogy feljebb ne bölcselkedjék, mint a hogy kell bölcselkedni; hanem józanon bölcselkedjék, a mint az Isten adta kinek-kinek a hit mértékét.

Préd. 7,16., 1 Kor. 12,11.

4. Mert miképen egy testben sok tagunk van, minden tagnak pedig nem ugyanazon cselekedete van:

5. Azonképen sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai vagyunk.

1 Kor. 12,12., 1 Kor. 12,13., 1 Kor. 12,27., Eféz. 4,11., Eféz. 4,12.

6. Minthogy azért külön-külön ajándékaink vannak a nekünk adott kegyelem szerint, akár írásmagyarázás, a hitnek szabálya szerint teljesítsük;

1 Kor. 12,4.

7. Akár szolgálat, a szolgálatban; akár tanító, a tanításban;

1 Pét. 4,10., 1 Pét. 4,11.

8. Akár intó, az intásban; az adakozó szelídségben; az előljáró szorgalmatossággal; a könyörülő vidámsággal mívelje.

2 Kor. 9,7.

9. A szeretet képmutatás nélkül való legyen. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz.

Ámós. 5,15.

10. Atyafiúi szeretettel egymás iránt gyöngédek; a tiszteletadásban egymást megelőzők legyetek.

Zsid. 13,1., Zsid. 13,2., 1 Pét. 1,22.

11. Az igyekezetben ne legyetek restek; lélekben buzgók legyetek; az Úrnak szolgáljatok.

12. A reménységben örvendezők; a háborúságban tűrők; a könyörgésben állhatatosak;

Fil. 4,4., Zsid. 10,36., Luk. 18,1.

13. A szentek szükségére adakozók legyetek; a vendégszeretetet gyakoroljátok.

1 Kor. 16,1., Zsid. 13,1., Zsid. 13,2.

14. Áldjátok azokat, a kik titeket kergetnek; áldjátok és ne átkozzátok.

Mát. 5,44., Luk. 23,34., Csel. 7,60.

15. Örüljete az örülőkkel, és sírjatek a sírókkal.

1 Kor. 12,26., 1 Kor. 12,27.

16. Egymás iránt ugyanazon indulattal legyetek; ne kevélykedjétek, hanem az alázatosakhoz szabjátok magatokat. Ne legyetek bölcsek timagatokban.

Fil. 2,2., Péld. 3,7.

17. Senkinek gonoszért gonoszszal ne fizessetek. A tisztességre gondotok legyen minden ember előtt.

Mát. 5,39., 2 Kor. 8,21.

18. Ha lehetséges, a mennyire rajtatok áll, minden emberrel békességesen éljétek.

Zsid. 12,14.

19. Magatokért bosszút ne álljatok szerelmeseim, hanem adjatok helyet ama haragnak; mert meg van írva: Enyém a bosszúállás, én megfizetek, ezt mondja az Úr.

3 Móz. 19,18., Mát. 5,39., 5 Móz. 32,35.

20. Azért, ha éhezik a te ellenséged, adj ennie; ha szomjuhozik, adj innia; mert ha ezt míveled, eleven szemet gyűjtesz az ő fejére.

Péld. 25,21., Péld. 25,22., Mát. 5,44., Mát. 5,45., Mát. 5,48.

21. Ne győzöttessél meg a gonosztól, hanem a gonoszt jóval győzd meg.

13.

1. Minden lélek engedelmeskedjék a felső hatalmasságoknak; mert nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől: és a mely hatalmasságok vannak, az Istentől rendeltettek.

Tit. 3,1., Péld. 24,21.

2. Azért, a ki ellene támad a hatalmasságnak, az Isten rendelkezésének támad ellene; a kik pedig ellene támadnak, önmagoknak ítéletet szereznek.

3. Mert a fejedelmek nem a jó, hanem a rossz cselekedetnek rettegésére vannak. Akarod-e pedig, hogy ne félj a hatalmasságtól? Cselekedjed a jót, és dicséreted lesz attól.

1 Pét. 2,13., 1 Pét. 2,14.

4. Mert Isten szolgálja ő a te javadra. Ha pedig a gonoszt cselekszed, félj: mert nem ok nélkül viseli a fegyvert: mert Isten szolgálja, bosszúálló a haragra annak, a ki gonoszt cselekszik.

5. Annakokáért szükség engedelmeskedni, nem csak a haragért, hanem a lelkiismeretért is.

6. Mert azért fizettek adót is; mivelhogy Istennek szolgálói, kik ugyanabban foglalatoskodnak.

7. Adjátok meg azért mindenkinek, a mivel tartoztok: a kinek az adóval, az adót; a kinek a vámmal, a vámot; a kinek a félelemmel, a félelmet; a kinek a tisztességgel, a tisztességet.

Mát. 22,21., Márk. 12,17.

8. Senkinek semmivel ne tartozzatok, hanem csak azzal, hogy egymást szeressétek; mert a ki szereti a felebarátját, a törvényt betöltötte.

Ján. 13,34., Ján. 13,35., Gal. 5,14.

9. Mert ez: Ne paráználkodjál, ne ölj, ne orozz, hamis tanubizonyosságot ne szólj, ne kívánj, és ha valamely más parancsolat van, ebben az ígében foglaltatik egybe: Szeressed felebarátodat mint te magadat.

2 Móz. 20,13., 2 Móz. 20,17.

10. A szeretet nem illeti gonoszszal a felebarátot. Annakokáért a törvénynek betöltése a szeretet.

Mát. 22,37., Mát. 22,40., 1 Tim. 1,5.

11. Ezt pedig cselekedjétek, tudván az időt, hogy ideje már, hogy az álomból felserkenjünk; mert most közelebb van hozzánk az idvesség, mint a mikor hívókké lettünk.

Eféz. 5,14.

12. Az éjszaka elmúlt, a nap pedig elközelgett; vessük el azért a sötétségnek cselekedeteit, és öltözzük fel a világosság feyvereit.

1 Ján. 2,8., Eféz. 5,11.

13. Mint nappal, ékesen járjunk, nem dobzódásokban és részegségekben, nem bujálkodásokban és feslettségekben, nem versengésben és irigységben:

Luk. 21,34., 1 Thess. 5,5., 1 Thess. 5,6.

14. Hanem öltözzétek fel az Úr Jézus Krisztust, és a testet ne tápláljátok a kívánságokra.

Gal. 3,27.

14.

1. A hitben erőtelent fogadjátok be, nem ítélgtevén vélekedéseit.

Róm. 15,1.

2. Némely ember azt hiszi, hogy mindent megehetik; a hitben erőtelen pedig zöldséget eszik.

3. A ki eszik, ne vesse meg azt, a ki nem eszik; és a ki nem eszik, ne kárhoztassa azt, a ki eszik. Mert az Isten befogadta őt.

4. Te kicsoda vagy, hogy kárhoztatod a más szolgáját? Az ő tulajdon urának áll vagy esik. De meg fog állani, mert az Úr által képes, hogy megálljon.

Jak. 4,12.

5. Emez az egyik napot különbnek tartja a másiknál: amaz pedig minden napot egyformának tart. Ki-ki a maga értelme felől legyen meggyőződve.

Kol. 2,16.

6. A ki ügyel a napra, az Úrért ügyel: és a ki nem ügyel a napra, az Úrért nem ügyel. A ki eszik, az Úrért eszik, mert hálákat ad az Istennek: és a ki nem eszik, az Úrért nem eszik, és hálákat ad az Istennek.

7. Mert közölünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának:

2 Kor. 5,15.

8. Mert ha élünk, az Úrnak élünk; ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk.

2 Kor. 5,15., 1 Thess. 5,10.

9. Mert azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon mind élőkön uralkodjék.

Csel. 10,42.

10. Te pedig miért kárhoztatod a te atyádfiát? avagy te is miért veted meg a te atyádfiát? Hiszen mindnyájan oda állunk majd a Krisztus ítélőszéke elé.

Mát. 7,1., Luk. 6,37., 2 Kor. 5,10.

11. Mert meg van írva: Élek én, mond az Úr, mert nékem hajol meg minden térd, és minden nyelv Istent magasztalja.

Ésa. 45,23., Fil. 2,10.

12. Azért hát mindenikünk maga ad számot magáról az Istennek.

13. Annakokáért egymást többé ne kárhoztassuk: hanem inkább azt tartsátok, hogy a ti atyátokfiának ne szerezzetek megütközést vagy megbotránkozást.

Mát. 18,6., Mát. 18,7.

14. Tudom és meg vagyok győződve az Úr Jézusban, hogy semmi sem tisztátalan önmagában: hanem bármi annak tisztátalan, a ki tisztátalannak tartja.

Mát. 15,11.

15. De ha a te atyádfia az ételért megszorodik, akkor te nem szeretet szerint cselekszel. Ne veszítsd el azt a te ételeddel, a kiért Krisztus meghalt.

1 Kor. 8,11.

16. Ne káromoltassék azért a ti javatok.

17. Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm.

Luk. 17,20.

18. Mert a ki ezekben szolgál a Krisztusnak, kedves Istennek, és az emberek előtt megpróbált.

19. Azért tehát törekedjünk azokra, a mik a békességre és az egymás épülésére valók.

20. Ne rontsd le az ételért az Isten munkáját. Minden tiszta ugyan, de rossz annak az embernek, a ki botránkozással eszi.

1 Kor. 8,10., 1 Kor. 8,11., Tit. 1,15.

21. Jó nem enni húst és nem inni bort, sem semmit nem tenni, a miben a te atyádfia megütközik vagy megbotránkozik, vagy erőtelen.

1 Kor. 8,13.

22. Te néked hited van: tartsd meg magadban Isten előtt. Boldog, a ki nem kárhoztatja magát abban, a mit helyesel.

23. A ki pedig kételkedik, ha eszik, kárhoztatva van, mert nem hitből eszik. A mi pedig hitből nincs, bűn az.

15.

1. Tartozunk pedig mi az erősek, hogy az erőtelenek erőtlenségeit hordozzuk, és ne magunknak kedveskedjünk.

Róm. 14,1., Gal. 6,1.

2. Mindenikünk tudniillik az ő felebarátjának kedveskedjék annak javára, épülésére.

1 Kor. 10,24., 1 Kor. 10,33.

3. Mert Krisztus sem önmagának kedveskedett, hanem a mint meg van írva: A te gyalázóidnak gyalázásai hullottak reám.

Zsolt. 69,8., Zsolt. 69,10.

4. Mert a melyek régen megirattak, a mi tanulságunkra irattak meg: hogy békességes tűrés által és az írásoknak vizsgálása által reménységünk legyen.

5. A békességes tűrésnek és vizsgálásnak Istene pedig adja néktek, hogy ugyanazon indulat legyen bennetek egymás iránt Krisztus Jézus szerint:

Fil. 2,2., Fil. 3,15., Fil. 3,16.

6. Hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek az Istent és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyját.

7. Azért fogadjátok be egymást, miképen Krisztus is befogadott minket az Isten dicsőségére.

8. Mondom pedig, hogy Jézus Krisztus szolgája lett a körülmetélkezésnek az Isten igazságáért, hogy megerősítse az atyák ígéreteit;

Csel. 3,26., 1 Móz. 22,18.

9. A pogányok pedig irgalmasságáért dicsőítik Istent, a mint meg van írva: Annakokáért vallást teszek rólad a pogányok között, és dicséretet éneklek a te nevednek.

2 Sám. 22,50.

10. És ismét azt mondja: Örüljétek pogányok az ő népével együtt.

5 Móz. 32,43.

11. És ismét: Dicsérjétek az Urat minden pogányok, és magasztaljátok őt minden népek.

Zsolt. 117,1.

12. És viszont Ésaiás így szól: Lészen a Jessének gyökere, és a ki felkel, hogy uralkodjék a pogányokon; ő benne reménykednek a pogányok.

Ésa. 11,1., Ésa. 11,10.

13. A reménységnek Istene pedig töltsön be titeket minden örömmel és békességgel a hívésben, hogy bővüljökjétek a reménységben a Szent Lélek ereje által.

14. Meg vagyok pedig győződve atyámiai én magam is ti felőletek, hogy teljesek vagytok minden jóssággal, betöltve minden ismerettel, képesek lévén egymást is inteni.

2 Pét. 1,12.

15. Bátorságosabban írtam pedig néktek atyámiai, részben, mintegy emlékeztetvén titeket az Istentől nékem adott kegyelem által,

16. Hogy legyetek a Jézus Krisztus szolgája a pogányok között, munkálkodván az Isten evangéliomában, hogy legyen a pogányoknak áldozata kedves és a Szent Lélek által megszentelt.

Róm. 11,13.

17. Van azért mivel dicsekedjem a Jézus Krisztusban, az Istenre tartozó dolgokban.

18. Mert nem merek szólani semmiről, a mit nem Krisztus cselekedett volna általam a pogányoknak engedelmességére, szóval és tettel.

19. Jelek és csodák ereje által, az Isten Lelkének ereje által; úgyannyira, hogy én Jeruzsálemtől és környékétől fogva Illyriáig betöltöttem a Krisztus evangéliomát.

2 Kor. 12,12.

20. Ekképen pedig tisztességbeli dolog, hogy ne ott hirdessem az evangéliomot, ahol neveztetett Krisztus, hogy ne más alapra építsek:

2 Kor. 10,15., 2 Kor. 10,16.

21. Hanem a mint meg van írva: A kiknek nem hirdettetett ő felőle, azok meglátják; és a kik nem hallották, megértik.

Ésa. 52,15.

22. Annakokáért meg is akadályoztattam gyakran a hozzátok való menetelben.

23. Most pedig, mivelhogy nincs már helyem e tartományokban, vágyódván pedig sok esztendő óta, hogy elmenjek hozzátok:

24. Ha Hispániába megyek, elmegyek ti hozzátok. Mert remélem, hogy átutazóban meglátlak titeket, és ti elkísértek oda, ha előbb részben beteljesedem veletek.

25. Most pedig megyek Jeruzsálembe, szolgálván a szenteknek.

Csel. 19,21.

26. Mert tetszett Macedóniának és Akhájának, hogy a Jeruzsálembeli szentek szegényei részére némileg adakozzanak.

1 Kor. 16,3., 1 Kor. 16,4.

27. Mert tetszett nékik, és tartoznak is velem. Mert ha a pogányok azoknak a lelki javaiban részesültek, tartoznak nékik viszont szolgálni a testiekben.

Eféz. 3,5., Eféz. 3,6., 1 Kor. 9,11.

28. Ezt azért ha majd elvégezem, és nékik e gyümölcsöt átadom, elmegyek közöttetek által Hispániába.

29. Tudom pedig, hogy mikor hozzátok megyek, a Krisztus evangélioma áldásának teljességével megyek.

30. Kérlek pedig titeket atyámfiai a mi Urunk Jézus Krisztusra és a Lélek szerelmére, tusakodjatok velem együtt az imádkozásokban, én érettem Isten előtt,

2 Kor. 1,11., Eféz. 6,18., Eféz. 6,19.

31. Hogy szabaduljak meg azoktól, a kik engedetlenek Júdeában, és hogy az én Jeruzsálemben való szolgálatom legyen kedves a szentek előtt;

32. Hogy örömmel menjek hozzátok az Isten akaratából, és veletek együtt megújuljak.

Jak. 4,15.

33. A békességnek Istene pedig legyen mindnyájan ti veletek! Ámen.

16.

1. Ajánlom pedig néktek Fébét, a mi nénénket, ki a Kenkhréabeli gyülekezetnek szolgálója:

2. Hogy fogadjátok őt az Úrban szentekhez illendően, és legyetek mellette, ha valami dologban rátok szorul. Mert ő is sokaknak pártfogója volt, nékem magamnak is.

3. Köszönsétek Priscillát és Akvilát, kik nékem munkatársaim Krisztus Jézusban

Csel. 18,2., Csel. 18,3., Csel. 18,26.

4. A kik az én életemért a saját nyakukat tették le; a kiknek nemcsak én mondom köszönetet, hanem a pogányok minden gyülekezete is.

5. És köszönsétek azt a gyülekezetet, mely az ő házokban van. Köszönsétek az én szerelmes Epenétusomat, a ki Akhája zsengeje a Krisztusban.

6. Köszönsétek Máriát, ki sokat munkálkodott körülöttünk.

7. Köszönsétek Andronikust és Juniát az én rokonaimat és az én fogolytársaimat, a kik híresek az apostolok között, a kik nálamnál is előbb voltak a Krisztusban.

8. Köszönsétek Ampliást, ki nékem szerelmesem az Úrban.

9. Köszönsétek Orbánt, a mi munkatársunkat a Krisztusban, és Stakhist az én szerelmesemet.

10. Köszönsétek Apellest, ki a Krisztusban megpróbáltatott. Köszönsétek az Aristóbulus háznépéből valókat.

11. Köszönsétek Heródiót az én rokonomat. Köszönsétek a Nárcissus háznépéből azokat, a kik az Úrban vannak.

12. Köszönsétek Trifénát és Trifósát, kik munkálódnak az Úrban. Köszönsétek a szerelmes Persist, ki sokat munkálódott az Úrban.

13. Köszönsétek Rufust, ki kiválasztott az Úrban, és az ő anyját, a ki az enyém is.

14. Köszönsétek Ásinkritust, Flégont, Hermást, Pátróbást, Merkuriust, és az atyafiakat, kik velők vannak.

15. Köszönsétek Filológust és Juliát, Néreust és az ő nénjét, és Olimpást és minden szenteket, kik velők vannak.

16. Köszönsétek egymást szent csókolással. Köszöntenek titeket a Krisztus gyülekezetei.

1 Kor. 16,20., 1 Pét. 5,14.

17. Kérlek pedig titeket atyámfiai, vigyázzatok azokra, a kik szakadásokat és botránkozásokat okoznak a tudomány körül, melyet tanultatok; és azoktól hajoljatok el.

18. Mert az ilyenek a mi Urunk Jézus Krisztusnak nem szolgálnak, hanem az ő hasuknak; és nyájas beszéddel, meg hizelkedéssel megcsalják az ártatlanoknak szívét.

19. Mert a ti engedelmisségetek mindenekhez eljutott. Örülök azért rajtatok; de akarom, hogy bölcssek legyetek a jóban, ártatlanok pedig a rosszban.

1 Kor. 14,20.

20. A békességnek Istene megrontja a Sátánt a ti lábaitok alatt hamar. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme veletek. Ámen.

1 Móz. 3,15.

21. Köszöntenek titeket Timótheus, az én munkatársam, és Luczius, Jáson, és Sosipáter az én rokonaim.

Csel. 16,1., Csel. 16,3.

22. Köszöntelek titeket az Úrban és Tertius, ki e levelet írtam.

23. Köszönt titeket Gájus, a ki nékem és az egész gyülekezetnek gazdája. Köszönt titeket Erástus a városnak kincstartója, és Kvártus atyafi.

24. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme mindnyájan ti veletek. Ámen.

25. Annak pedig, a ki titeket megerősíthet az én evangéliomom és a Jézus Krisztus hirdetése szerint, ama titoknak kijelentése folytán, mely örök időtől fogva el volt hallgatva,

Eféz. 3,20., 2 Tim. 1,9., 2 Tim. 1,10., 1 Pét. 1,20.

26. Most pedig megjelentetett a prófétai írások által, az örök Isten parancsolata szerint, a hitben való engedelmesség végett minden pogányoknak tudomására adatván,

Kol. 1,26., Kol. 1,27., Tit. 1,2.

27. Az egyedül bölcs Istennek a Jézus Krisztus által dicsőség mindörökké. Ámen.

Zsid. 13,15., Júd. 1,25.